

COMMISSIE VAN DESKUNDIGEN MESTSTOFFENWET CDM

Jaarverslag 2016

Gerard Velthof, Wageningen Environmental Research

1. Inleiding

De Commissie van Deskundigen Meststoffenwet (CDM) is op verzoek van het toenmalige ministerie van LNV, het huidige Ministerie van Economische Zaken (EZ), in het najaar van 2003 ingesteld. De taak van de CDM is om het ministerie van EZ te adviseren over de wetenschappelijke onderbouwing van het mest- en ammoniakbeleid en over gewenste aanpassingen van aannames, regels, normen, en forfaits in de Meststoffenwet. De CDM kan, in overleg met het ministerie van EZ, ten behoeve van de klankbordfunctie als onafhankelijk expert themadagen organiseren met het bedrijfsleven. Gelet op de taak ressorteert de CDM onder de unit Wettelijke Onderzoekstaken (WOT) Natuur & Milieu van Wageningen Research.

De adviezen van de CDM dienen de basis te zijn voor de inhoudelijke onderbouwing van het beleid. De samenstelling, kwaliteit en werkwijze van de CDM moeten er borg voor staan dat de inhoudelijke onderbouwing, van dat deel van het mest- en ammoniakbeleid waarover de CDM heeft geadviseerd, niet ter discussie wordt gesteld. Dit vereist dat de CDM transparant werkt, onafhankelijk en breed van samenstelling is en wetenschappelijk gezaghebbend is.

2. De samenstelling van de CDM

De CDM is een wetenschappelijke commissie met vertegenwoordigers uit de expertisevelden plantaardige en dierlijke productiesystemen, bodem en nutriëntenmanagement, mestverwerking, economie, bestuur en milieu. De Commissie heeft zes leden, een secretaris en één adviseur (zie onderstaande Samenstelling Commissie).

Huidige samenstelling van de Commissie Deskundigen Meststoffenwet.

Leden	Dierlijke productiesystemen	Prof.dr.ir. W.H. Hendriks Wageningen Universiteit
	Plantaardige productiesystemen	Prof.dr.ir. P.C. Struik Wageningen Universiteit
	Milieu-economie	Prof.dr. H. Verbruggen Vrije Universiteit Amsterdam
	Bestuur en governance	Prof.dr. J.F.D.B. Wempe Vrije Universiteit Amsterdam
	Mestverwerking en bioraffinage	Prof. dr.ir. E. Meers Universiteit Gent
	Bodem en nutriëntenmanagement	Prof.dr.ir. O. Oenema (tevens voorzitter) Wageningen Universiteit
Secretaris		Dr.ir. G.L. Velthof Wageningen Environmental Research
Adviseur	Planbureau voor de Leefomgeving	Dr.ir. J.J.M. van Grinsven PBL, Bilthoven

3. De coördinatiegroep

De coördinatie van de werkzaamheden en de afstemming met het ministerie van EZ wordt uitgevoerd door de coördinatiegroep. De coördinatiegroep wordt gevormd door de voorzitter en de secretaris van de CDM, een beleidsadviseur van EZ-directie Plantaardige Agroketens en Voedselkwaliteit (M. van Rietschoten) en een kennisadviseur van EZ-directie Agrokennis en Natuur (L. Oprel).

De coördinatiegroep is in 2016 twee keer bij elkaar geweest. De voortgang van lopende activiteiten (inclusief die van de werkgroepen) is besproken, alsmede de planning. De coördinatiegroep heeft de begroting van de CDM en haar werkgroepen gemaakt en heeft de financiële uitputting bewaakt. De coördinatiegroep heeft daarnaast frequent contact per email en telefoon.

4. Werkgroepen en activiteiten

Onder de CDM ressorteren specialistische werkgroepen die op ad hoc basis worden samengesteld, al naar gelang het onderwerp van studie. In dit hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van de activiteiten van de CDM in 2016.

Strategisch advies 'Naar een effectief mest en ammoniakbeleid'

Samenstelling

Commissie Deskundigen Meststoffenwet

W.H. Hendriks (Wageningen Universiteit), P.C. Struik (Wageningen Universiteit), Verbruggen (Vrije Universiteit Amsterdam), J.F.D.B. Wempe (Vrije Universiteit Amsterdam), E. Meers (Universiteit Gent), O. Oenema (tevens voorzitter; Wageningen Universiteit), G.L. Velthof (Wageningen Environmental Research) en J.J.M. van Grinsven (PBL)

Activiteiten

De CDM heeft een analyse gemaakt van de instrumenten van het mest- en ammoniakbeleid. Het advies is opgesteld op instigatie van de CDM zelf, ten behoeve van de beleidsevaluatie van de Meststoffenwet 2016. Het advies omvat een analyse van de zes onderscheiden instrumenten binnen het mest- en ammoniakbeleid, een discussie over de effectiviteit en samenhang van de onderscheiden instrumenten, gevolgd door een advies om het beleid effectiever te maken. CDM constateert dat verbetering van de effectiviteit van de instrumenten van het mest- en ammoniakbeleid vooral gevonden dient te worden in een betere samenhang en afstemming, ook met het gemeenschappelijk landbouwbeleid. Een tweede constatering is dat meer geïnvesteerd dient te worden in een bedrijfsspecifieke aanpak en in een verdere integratie van landbouw-, mest- en ammoniakbeleid, omdat die als effectief worden gezien. Vervolgacties dienen gericht te zijn op het verder ontwikkelen van slimme, bedrijfsspecifieke instrumenten.

Op 28 oktober is het strategisch advies besproken in een discussiemiddag met ongeveer 40 beleidsmedewerkers van de ministeries van EZ en I&M.

Op 21 november is het strategisch advies toegelicht aan beleidsmedewerkers van het ministerie van I&M.

Producten

Strategisch advies 'Naar een effectief mest en ammoniakbeleid' (16/N&M0144), 31 oktober 2016

Harmonisatie Ammoniakemissie (NEMA)

Samenstelling

G.L. Velthof (voorzitter, Wageningen Environmental Research), H. Luesink (Wageningen Economic Research), C. Van Bruggen (CBS), J. Huijsmans (Wageningen Plant Research), K. Groenestein (Wageningen Livestock Research), J. van der Kolk (secretaris, Wageningen Environmental Research), S. van der Sluis (PBL), S. Oude Voshaar (RIVM) en J. Vonk (RIVM).

Activiteiten

De uitgangspunten voor de berekeningen van de ammoniakemissie 2015 zijn opgesteld en het concept rapport van het CBS over ammoniakemissie in 2014 is opgeleverd en wordt begin 2017 beoordeeld.

Het methoderapport voor de berekening van gasvormige emissies is opgeleverd. In dit rapport wordt een beschrijving gegeven van de methode om emissies van ammoniakemissie, broeikasgassen, NOX en fijn stof te berekenen.

In de jaarlijkse NEMA-rapportage wordt een hoofdstuk opgenomen over de monitoring van generieke maatregelen in het kader van de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS). Er is met EZ een format afgesproken voor dit hoofdstuk.

Producten

Vonk, J., A. Bannink, C. van Bruggen, C.M. Groenestein, J.F.M. Huijsmans, J.W.H. van der Kolk, H.H. Luesink, S.V. Oude Voshaar, S.M. van der Sluis & G.L. Velthof (2016). Methodology for estimating emissions from agriculture in the Netherlands. Calculations of CH₄, NH₃, N₂O, NO_x, PM₁₀, PM_{2.5} and CO₂ with the National Emission Model for Agriculture (NEMA). Wageningen, WOT Natuur & Milieu. WOt-technical report 53. 164 p

Bruggen, C. van, A. Bannink, C.M. Groenestein, J.F.M. Huijsmans, H.H. Luesink, S.V. Oude Voshaar, S.M. van der Sluis, G.L. Velthof & J. Vonk (2017). Emissies naar lucht uit de landbouw in 2014. Berekeningen van ammoniak, stikstofoxiden, lachgas, methaan en fijn stof met het model NEMA. Wageningen, WOT Natuur & Milieu, WOt-technical report CONCEPT

Onderhoud dierlijke forfaits

Samenstelling werkgroep

Wisselend, afhankelijk van de vraag.

Activiteiten

Naar aanleiding van de publicatie, van de in 2015 voorgestelde forfaits voor excreties van stikstof en fosfaat, zijn door de sector vragen gesteld over excretieforfaits voor schapen en geiten en excretienormen voor biologisch gehouden leghennen. Dit heeft geleid tot twee adviezen en tot aanpassing van eerder voorgestelde forfaits voor pluimvee.

EZ heeft CDM advies gevraagd over een forfait voor mestopslag bij schapen. De CDM heeft het volgende advies gegeven: voor categorie 551 een mestopslagforfait van 0,15 m³ stromest per gemiddeld aanwezig dier.

Producten

Review excretieforfaits voor gangbaar en biologisch gehouden schapen en geiten (16/N&M0064), 30 maart 2016

Advies 'excretienormen voor biologisch gehouden leghennen' (16/N&M0155), 20 november 2016

Toetsing Stoffen

Samenstelling

T.A. van Dijk (NMI, voorzitter), L. de Poorter (RIVM), en P.A.I. Ehlert (Wageningen Environmental Research, secretaris)

Activiteiten

Er zijn zes verzoeken beoordeeld in het kader van toetsing stoffen en co-vergiftigingsmaterialen. Vijf verzoeken van toetsing stoffen zijn in behandeling. De adviezen zijn vertrouwelijk en worden niet gepubliceerd op de CDM-website.

In het protocol beoordeling stoffen en het rapport over opname van struviet in het Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet zijn Engelse abstracts opgenomen, zodat ze ook in Europees verband kunnen worden toegepast. De herziene rapporten zijn uitgebracht met een nieuw nummer en 2016 als referentiejaar.

Producten

Zes adviezen in het kader van toetsing stoffen en co-vergiftigingsmaterialen.

Commissie Deskundigen Meststoffenwet (2016). Protocol beoordeling stoffen Meststoffenwet. Versie 3.2. Wageningen, Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu. WOt-technical report 71. 70 blz.

Ehlert, P.A.I., T.A. van Dijk & O. Oenema (2016). Opname van struviet als categorie in het Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet; Advies. Wageningen, Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu, WOt-technical report 69. 92 blz.

Ehlert, P.A.I., H.J. van Wijnen, J. Struijs, T.A. van Dijk, L. van Schöll & L.R.M. de Poorter (2016). Risicobeoordeling van contaminanten in afval- en reststoffen bestemd voor gebruik als covergiftigingsmateriaal. Wageningen, Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu, WUR. WOt-technical report 70. 158 blz

Ad hoc vragen in kader meststoffenwet

Samenstelling

P.A.I. Ehlert, O. Oenema en G. Velthof (Wageningen Environmental Research) en, afhankelijk van de vraag, andere WUR-onderzoekers

Activiteiten

Het beantwoorden van ad hoc vragen van NVWA, RVO en EZ-PAV over verschillende aspecten van de meststoffenwet. Het betreft veelal vragen over het gebruik van stoffen als meststof of co-vergiftingsmaterialen, onderbouwing van gebruiksnormen en dierlijke forfaits en vragen in het kader van handhaving.

Er zijn negen ad-hoc adviezen uitgebracht aan RVO, NVWA en EZ over toetsing stoffen (3), fosfaattoestand van landbouwgronden, E-coli, fosfaatopname door gewassen, Duitse wetgeving, excretie bij uitscharen droogstaande koeien en mogelijke milieueffecten bij omzetten van dierrechten in fosfaatrechten.

Producten

Er zijn in 2016 negen ad-hoc vragen beantwoord van NVWA, RVO en PAV over verschillende aspecten van de meststoffenwet. Het product is afhankelijk van de vraag: e-mail, notitie of telefonische toelichting.

Pilot NIRS

Samenstelling

P. Hoeksma (Wageningen Livestock Research), A. Aarnink, R. van de Zedde (Wageningen Food & Biobased Research), J. Schröder (Wageningen Plant Research), G. Velthof (Wageningen Environmental Research)

Activiteiten

Near Infra Red Spectroscopy (NIRS) is een snelle en non-destructieve analysemethode die in theorie ook organische stof, stikstof en fosfaat in dunne mest kan bepalen. De 'proof-of-principle' is op het laboratorium vastgesteld. Het doel is nu om deze analysemethode, op basis van sensortechnologie, toe te passen op vrachtauto's die dunne mest transporteren. Daarmee zou zonder monstername online het stikstof- en fosfaatgehalte in dierlijke mest kunnen worden gemeten, maar een praktijktest heeft nog niet plaatsgevonden.

De pilot is in 2016 uitgevoerd onder begeleiding van de CDM. Er is eind december een concept rapportage opgesteld die met het ministerie van EZ is besproken. Het advies wordt begin 2017 opgeleverd.

Boekje 30 vragen en antwoorden over zwavel

Samenstelling

R. Schils (Wageningen Environmental Research), D. Fraters (RIVM), A.J. Bos (DLV)

Activiteiten

De Commissie van Deskundigen Meststoffenwet heeft in 2014 geconstateerd dat de kennis over de mogelijke gevolgen van het gebruik van zwavelhoudende afval- en reststoffen momenteel beperkt is. Het ministerie van Economische Zaken heeft de Commissie van Deskundigen Meststoffenwet gevraagd de belangrijkste vragen en antwoorden over zwavel op toegankelijke wijze te beschrijven. Deze publicatie is een aanzet om het onderwerp zwavel verder voor het voetlicht te brengen.

Producten

R. Schils. 30 vragen en antwoorden over zwavel. Alterra, Wageningen UR.

Mestverwerkingspercentages

Samenstelling

C. van Bruggen (CBS), H. Mulder (RVO), O. Oenema (Wageningen Environmental Research).

Activiteiten

Op het verzoek van het ministerie van EZ heeft de CDM een advies opgesteld over mestverwerkingspercentages in 2017 voor de regio's Zuid, Oost en Overig. Concept-versies van het advies met uitgangspunten zijn met vertegenwoordigers van de sector (LTO, NVV, NMV, NVP en Cumula) en met medewerkers van het ministerie van EZ besproken. Op basis van verschillende scenario's en uitgangspunten zijn de mestverwerkingspercentages berekend.

Producten

Advies Mestverwerkingspercentages 2017 Mestverwerkingspercentages 2017
(16/N&M0116), 5 juli 2016

Volledig advies en rapport Mestverwerkingspercentages 2017 (16/N&M0145), 1 november 2016

Commissie Deskundigen Meststoffenwet (2016). Advies 'Mestverwerkingspercentages 2017'. Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu, WOt-technical report 76. 68 blz.

Continubemonstering vaste mest

Samenstelling

P. Hoeksma (Wageningen Livestock Research) en G. Velthof (Wageningen Environmental Research)

Activiteiten

Het bemonsteren van continu geproduceerde dikke fractie uit drijfmest maakt onderdeel uit van het protocol voor bemonstering van vaste dierlijke meststoffen. Dit protocol beschrijft op welke wijze bemonstering van dikke fractie uitgevoerd dient te worden zodat een representatief monster wordt verkregen. Het protocol is in ontwikkeling en zal uiteindelijk

worden opgenomen als bijlage van de Uitvoeringsregeling meststoffenwet (URM). Het ministerie van EZ heeft in 2015 per mail aan de CDM gevraagd om nader uit te werken wat onder een ‘continuproces’ verstaan moet worden, welke soorten continuprocessen te onderscheiden zijn en welke bemonsteringsmethoden hierbij toegepast moeten worden. Hierover is een advies opgeleverd.

Producten

Bemonstering bij continue productie van vaste mest (16/N&M0012), 12 februari 2016

Nitraatmetingen in lössgronden

Samenstelling

D. Fraters (RIVM), H.P. Broers (TNO), G. Ros (NMI), H. ten Berge (Wageningen Plant Research), P. Groenendijk (Wageningen Environmental Research, WUR) en G. Velthof (Wageningen Environmental Research, voorzitter).

Activiteiten

In lössgronden wordt nitraatconcentratie in het bodemvocht bepaald in het kader van monitoring van effecten van bemesting op nitraatuitspoeling. De gemeten nitraatconcentratie in het bodemvocht van lössgronden is hoger bij de methode die RIVM toepast in haar meetnet dan die de Waterleidingsmaatschappij Limburg toepast. Het CDM heeft enkele vragen beantwoord over monitoring van het nitraatgehalte in het bodemvocht in lössgronden en hierover een advies opgeleverd.

Producten

Bepaling van het nitraatgehalte in de onverzadigde zone van lössgronden (16/N&M0115), 30 juni 2016

Stikstofgebruiksnorm industrie gras

Samenstelling

J. Schröder (Wageningen Plant Research) en G. Velthof (Wageningen Environmental Research)

Activiteiten

Op verzoek van het ministerie van EZ heeft de CDM een advies opgesteld voor de stikstofgebruiksnorm voor gras voor industriële verwerking in een bouwplan van een akkerbouwbedrijf (industrie gras).

Producten

Review N-gebruiksnorm industrie gras (16/N&M0118), 11 juli 2016

Digestaat als input co-vergisting

Samenstelling

P. Ehlert (Wageningen Environmental Research) en O. Oenema (Wageningen Environmental Research)

Activiteiten

Op verzoek van het ministerie van EZ heeft CDM een advies opgesteld betreffende het bijmengen van vrijkomende digestaatstromen als input in (co)vergistingsprocessen.

Producten

Risico's van vervuiling bij het bijmengen van vrijkomende digestaatstromen als input in (co)vergistingsprocessen (16/N&M0123), 8 augustus 2016

Aanpak monitoringstrategie LMM

Samenstelling

J. Schröder (Wageningen Plant Research), H.P. Broers (TNO) en G. Velthof (Wageningen Environmental Research)

Activiteiten

Op verzoek van het Ministerie van EZ heeft de CDM een review uitgevoerd van het Plan van Aanpak voor een verkenning van de monitoringstrategie binnen het Landelijk Meetnet effecten Mestbeleid (LMM) voor het 6e Actieprogramma (AP) van de Nitraatrichtlijn. Het Plan van Aanpak is opgesteld door het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM). Het RIVM zal ook de verkenning uitvoeren.

Producten

Review Plan van Aanpak monitoringstrategie LMM voor het 6e AP van de Nitraatrichtlijn (16/N&M017), 23 september 2016

Wetenschappelijke toetsing KringloopWijzer

Samenstelling

S. de Campeneere (ILVO, Vlaanderen), F. van der Schans (CLM), J. Dijkstra (Wageningen Livestock Research), R. Schulte (Wageningen Economic Research), J. de Wit (Louis Bolk Instituut), R. Schils (Wageningen Environmental Research), O. Oenema (Wageningen Environmental Research) en G. Velthof (Wageningen Environmental Research).

Activiteiten

Het ministerie van Economische Zaken (EZ) heeft de CDM advies gevraagd over de bruikbaarheid en betrouwbaarheid van de KringloopWijzer, als instrument voor de berekening van de stikstof- en fosfaatproductie in mest en het mestoverschot op melkveebedrijven, voor beleidsdoelinden. De CDM heeft daartoe het concept-rapport "Toetsing van de KringloopWijzer" beoordeeld.

Producten

Advies Wetenschappelijke toetsing KringloopWijzer (16/N&M0152), 21 november 2016

Bepalingen bij weidegang varkens

Samenstelling

O. Oenema (Wageningen Environmental Research) en G. Velthof (Wageningen Environmental Research).

Activiteiten

Op verzoek van het ministerie van EZ heeft de Commissie Deskundigen Meststoffenwet (CDM) een onderbouwd advies opgesteld over de noodzaak van een voorziening in de Meststoffenwet met betrekking tot weidende staldieren.

Producten

Bepalingen bij weidegang varkens (16/N&M0154), 22 november 2016

Reviews

De volgende rapporten zijn gereviewed:

S. Lukács, et al. Landbouwpraktijk en waterkwaliteit op landbouwbedrijven aangemeld voor derogatie in 2014. RIVM Rapport 2016-0052

D. Fraters et al. Landbouwpraktijk en waterkwaliteit in Nederland; toestand (2012-2014) en trend (1992-2014). Resultaten van de monitoring voor de Nitraatrichtlijn. RIVM Rapport 2016-0076

5. Adviezen van de CDM aan het ministerie van EZ

In onderstaande tabel staat een overzicht van de adviezen die het CDM in 2016 aan het ministerie van EZ heeft gegeven. Een kopie van deze adviezen is beschikbaar op de website van de CDM via: <http://www.cdm.wur.nl/>

CDM-adviezen 2016:

- Bemonstering bij continue productie van vaste mest (16/N&M0012), 12 februari 2016
- Review excretieforfaits voor gangbaar en biologisch gehouden schapen en geiten (16/N&M0064), 30 maart 2016
- Bepaling van het nitraatgehalte in de onverzadigde zone van lössgronden (16/N&M0115), 30 juni 2016
- Advies Mestverwerkingspercentages 2017 Mestverwerkingspercentages 2017 (16/N&M0116), 5 juli 2016
- Review N-gebruiksnorm industrie gras (16/N&M0118), 11 juli 2016
- Risico's van vervuiling bij het bijmengen van vrijkomende digestaatstromen als input in (co)vergistingsprocessen (16/N&M0123), 8 augustus 2016
- Review Plan van Aanpak monitoringstrategie LMM voor het 6e AP van de Nitraatrichtlijn (16/N&M017), 23 september 2016
- Strategisch advies 'Naar een effectief mest en ammoniakbeleid' (16/N&M0144), 31 oktober 2016
- Volledig advies en rapport Mestverwerkingspercentages 2017 (16/N&M0145), 1 november 2016
- Advies 'excretienormen voor biologisch gehouden leghennen' (16/N&M0155), 20 november 2016
- Advies Wetenschappelijke toetsing KringloopWijzer (16/N&M0152), 21 november 2016
- Bepalingen bij weidegang varkens (16/N&M0154), 22 november 2016
- Er zijn zes verzoeken beoordeeld in het kader van toetsing stoffen en co-vergistingmaterialen. Vijf verzoeken van toetsing stoffen zijn in behandeling De adviezen zijn vertrouwelijk en worden niet gepubliceerd op de CDM-website.
- Er zijn in 2016 negen ad-hoc vragen beantwoord van NVWA, RVO en EZ-PAV over verschillende aspecten van de meststoffenwet.

6. Correspondentie met Tweede Kamer waarin aan CDM wordt gerefereerd

8 maart 2015. Betreft Antwoorden op vragen over de circulaire economie. DGAN-PAV / 16010989

Op basis van welke type onderzoek is de toepassing van de drie herwonnen fosfaten toegezegd voor als meststof in de landbouw? Zou u de resultaten naar de Kamer kunnen sturen?

Antwoord

*De toevoeging van herwonnen fosfaten is gedaan op basis van een rapport van de **Commissie Deskundigen Meststoffenwet** uit 2013. Het rapport "Opname van struviet als categorie in het Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet", is te vinden onder: <https://www.wageningenur.nl/nl/Publicatie-details.htm?publicationId=publicationway-343430353536>*

11 maart 2016. Betreft Aanbieden voortgangsrapportages Groene Groeibeleid. DGBI-GGBBE / 16035888

Enkele voorbeelden:

- Struviet gewonnen uit afvalstromen gebruiken als meststof. Hergebruik van fosfaat wordt meer en meer noodzakelijk omdat de voorraden van primair fosfaaterts eindig zijn. Het uitvoeringsbesluit van de Meststoffenwet verhinderde toepassing van herwonnen fosfaten als meststof. Na gesprekken met ondernemers en onderzoek door de **Commissie Deskundigen Meststoffenwet** is het Uitvoeringsbesluit van de Meststoffenwet aangepast.*

25 oktober 2016 Nota naar aanleiding van het nader verslag inzake het voorstel tot wijziging van de Meststoffenwet. DGAN-PAV / 251016

*Kan aangegeven worden wat de mestverwerkingspercentages voor 2017 worden? De mestverwerkingspercentages worden vastgesteld op basis van een advies van de **Commissie van Deskundigen Meststoffenwet**. Deze werken momenteel aan het definitieve advies, waarbij ook de Wet Verantwoorde groei melkveehouderij en de AMvB Grondgebonden groei melkveehouderij worden meegenomen. De verwachting is dat de mestverwerkingspercentages in zo snel worden vastgesteld. Op 10 december 2015 heb ik uw Kamer geïnformeerd over de indicatieve verwerkingspercentages voor 2017 (Kamerstuk 33 037, nr. 169).*

*De huidige excretieforfaits voor melkvee zijn gebaseerd op een advies van de **Commissie van Deskundigen Meststoffenwet** uit 2014. Dit advies is gebaseerd op de gemiddelde excretie in de jaren 2010, 2011 en 2012. Het jaar 2014 is dus niet gebruikt bij het bepalen van de huidige excretieforfaits. De excretieforfaits worden niet elk jaar herzien.*

*Ik heb de **Commissie van Deskundigen Meststoffenwet** gevraagd de wetenschappelijke validatie van de rekenregels van de KringloopWijzer te toetsen. Het resultaat wordt dit jaar verwacht.*

17 november 2016. Besluit op wob-verzoek over Commissie Deskundigen Meststoffenwet

*De staatssecretaris van Economische Zaken heeft op 17 november 2016 een besluit genomen op een verzoek op grond van de Wet openbaarheid van bestuur. Het verzoek betreft informatie over vragen die sinds het jaar 2000 gesteld zijn aan de **Commissie Deskundigen Meststoffenwet**.*

20 december 2016. Betreft Stand van zaken mestbeleid 2016. DGAN-PAV / 16141463

*Zwavelhoudende meststoffen. In de brief van 28 januari 2015 (kamerstuk 33037, nr. 143) bent u geïnformeerd over het gebruik van zwavelhoudende meststoffen en het advies dat de **Commissie van Deskundigen Meststoffenwet (CDM)** daarover heeft gegeven. Een van de adviezen van de **CDM** was om meer voorlichting te geven over landbouwkundige en milieukundige aspecten van het gebruik van zwavelhoudende afval- of reststoffen in de landbouw. Daarom heeft de **CDM** in opdracht van mij een publicatie gemaakt met daarin 30 vragen en antwoorden over het gebruik van zwavelhoudende meststoffen. Deze publicatie is ter informatie bij deze brief gevoegd (bijlage 1).*

*Er hebben gesprekken plaatsgevonden over de methodiek van nitraatmetingen. Onderzoeksbureau Nutriënten Management Instituut NMI b.v. (NMI) heeft een rapport geschreven waarin de meetprotocollen van de meetnetten van RIVM, WML en de Provincie Limburg in het gebied vergeleken worden¹. Vervolgens is er ook advies gevraagd aan de **CDM** over drie vragen: 1) Wat zijn de eisen die gesteld worden vanuit de Nitraatrichtlijn aan de monitoring van het nitraatgehalte in grondwater?; 2) Wat zijn de oorzaken van de verschillen in nitraatconcentratie in bodemvocht van lössgronden tussen de RIVM- en WML-methoden?; en 3) Indien een ander methode nodig is dan die gebruikt in het Landelijk Meetnet effecten Mestbeleid (LMM), wat zijn dan de consequenties met betrekking tot aan de Europese Commissie gerapporteerde trends in nitraatconcentraties? Het advies van de **CDM** is bijgevoegd bij deze brief (bijlage 2). In het advies van de **CDM** is aangegeven dat op grond van de Nitraatrichtlijn de omvang van de verontreiniging met nitraat uit agrarische bronnen en de doeltreffendheid van de maatregelen in actieprogramma's moet kunnen worden vastgesteld. Hoe de monitoring van grondwater moet plaatsvinden, wordt niet voorgeschreven. De **CDM** meent daarom dat in het LMM geen andere methode nodig is voor de bepaling van het nitraatgehalte in de onverzadigde zone van lössgronden. Ik wil dit advies van de **CDM** opvolgen en ik zal het RIVM dan ook niet vragen om de meetmethode te wijzigen die in het LMM toegepast wordt voor de nitraatmetingen in de onverzadigde zone van lössgronden.*

*Een bedrijf dat reststoffen produceert levert hiervoor een dossier aan bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland. De toetsing wordt gedaan door de **Commissie "toetsing stoffen" van de CDM**. Bij een positief advies van deze commissie wordt de stof toegevoegd aan de Bijlage Aa van de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet, die een positief lijst kent van reststoffen die als meststof gebruikt kunnen worden.*

20 december 2016. Zesde actieprogramma Nitraatrichtlijn (2018-2021), DGAN-PAV / 16176803

*Optimaliseren gebruiksvoorschriften. In een recent advies komt de **Commissie van Deskundigen Meststoffenwet (CDM)** onder andere tot de aanbeveling om in het toekomstig mestbeleid de mogelijkheden van gebruiksvoorschriften, inclusief precisiebemesting, teeltmaatregelen en gewasrotaties, te benutten om de doelen van het mestbeleid te realiseren. Ik wil die aanbeveling opvolgen.*

7. Producten

Rapporten

Vonk, J., A. Bannink, C. van Bruggen, C.M. Groenestein, J.F.M. Huijsmans, J.W.H. van der Kolk, H.H. Luesink, S.V. Oude Voshaar, S.M. van der Sluis & G.L. Velthof (2016). Methodology for estimating emissions from agriculture in the Netherlands. Calculations of CH₄, NH₃, N₂O, NO_x, PM₁₀, PM_{2.5} and CO₂ with the National Emission Model for Agriculture (NEMA). Wageningen, WOT Natuur & Milieu. WOt-technical report 53. 164 p

Schils, R. 30 vragen en antwoorden over zwavel, Wageningen Alterra

Commissie Deskundigen Meststoffenwet (2016). Advies 'Mestverwerkingspercentages 2017'. Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu, WOt-technical report 76. 68 blz.

Commissie Deskundigen Meststoffenwet (2016). Protocol beoordeling stoffen Meststoffenwet. Versie 3.2. Wageningen, Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu. WOt-technical report 71. 70 blz.

Ehlert, P.A.I., T.A. van Dijk & O. Oenema (2016). Opname van struviet als categorie in het Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet; Advies. Wageningen, Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu, WOt-technical report 69. 92 blz.

Ehlert, P.A.I., H.J. van Wijnen, J. Struijs, T.A. van Dijk, L. van Schöll & L.R.M. de Poorter (2016). Risicobeoordeling van contaminanten in afval- en reststoffen bestemd voor gebruik als covergistingsmateriaal. Wageningen, Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu, WUR. WOt-technical report 70. 158 blz

Presentaties

O. Oenema. Over het mestprobleem en mogelijke oplossingen/ Nationaal Mestcongres, 8 maart 2016. Papendal

Overig

Discussiemiddag over het strategisch advies van de CDM bij EZ (28 oktober 2016)

Interviews

De Boerderij met O. Oenema. "Mestexport is achilleshiel van het mestbeleid", 1 februari 2016.

Melkveemagazine met G. Velthof. “Fosfaatplafond ook cruciaal voor Kaderrichtlijnwater. Melkveehouderij goed op weg naar realisatie Nitraatrichtlijn”, december 2016.